

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Актуальні проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики країн
пострадянського простору**

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Затверджено на
засіданні кафедри
міжнародних відносин
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Актуальні проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики країн пострадянського простору
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	обов'язкова дисципліна
Курс / семестр	1/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 14 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 58 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Мета і завдання дисципліни – вивчення концептуальних засад зовнішньої політики країн пострадянського простору, їх зовнішньополітичної діяльності, спрямованої на реалізацію їх національних інтересів у міжнародних відносинах, а також висвітлення основних тенденцій і особливостей взаємодії країн пострадянського простору між собою та з третіми державами, зокрема Україною

Основні цілі курсу: знати основні положення концептуальних документів у сфері зовнішньої політики країн пострадянського простору, визначати ефективність механізмів реалізації зовнішньополітичних курсів країни пострадянського регіону, прогнозувати наслідки зіткнення національних інтересів різних держав в регіоні.

Компетентності

ЗК2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

СК2 Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності

СК3 Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК6 Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК7 Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК8 Здатність організовувати та проводити міжнародні зустрічі та переговори, розробляти, аналізувати і оцінювати дипломатичні та міжнародні документи.

Програмні результати навчання

РН05.Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН13. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

3. Структура дисципліни

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Зовнішньополітичні пріоритети Російської	Знати основні документи, які встановлюють засади зовнішньої політики РФ.	<ul style="list-style-type: none">• Тести,• Контрольні запитання,• Кейси,

	Федерації	Знати військову доктрину РФ. Знати історію становлення зовнішньої політики РФ. Знати основні концептуальні підходи до зовнішньої політики. Знати особливості формування концепції «Руського міра»	<ul style="list-style-type: none"> • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
	Тема 2. Сучасні російсько-американські відносини	Знати основні особливості російсько-американських відносин. Справа Магнітського, «Дипломатичний триатлон», Отруєння Скрипаля. Проблема російсько-української війни у двосторонніх відносинах.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
	Тема 3. Двосторонні відносини Російської Федерації з Китайською Народною Республікою. Проблема енергоносіїв. Стан та перспективи	Знати основні напрямки двосторонньої співпраці. Розуміти спільність і розбіжність національних інтересів обох країн. Знати особливості енергетичної співпраці. Знати основні документи, які регулюють двосторонні взаємини	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
	Тема 4. Енергетична політика Росії. Відносини з Туреччиною в енергетичній сфері.	Розуміти геополітичні парадигми співпраці РФ і Туреччини в регіоні. Знати основна енергетичні інтереси. Розуміти історію становлення взаємовідносин обох країн. Розуміти основні проблемні моменти	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
	Тема 5. Зовнішня політика Республіки Молдова.	Знати історію становлення ЗП Молдови. Знати становлення проблеми Придністров'я та сучасний її стан. Розуміти інтереси України. Знати російсько-молдавські відносини	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

	<p>Тема 6. Відносини між Росією та країнами ЄС</p>	<p>Знати історію взаємовідносин. Розуміти відносини у сфері енергетики. Розуміти стан і перспективи взаємовідносин між РФ та Німеччиною, Францією і Польщею.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
	<p>Тема 7. Українсько-російські відносини..</p>	<p>Знати історію взаємовідносин. Знати причини та передумови російсько-української війни. Розуміти проблему Мінських домовленостей. Знати роль України в російській концепції «руського мира»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
	<p>Тема 8. Відносини Росії з країнами Закавказзя.</p>	<p>Знати історію становлення взаємовідносин між країнами Закавказзя та Росії. Розуміти основні причини та наслідки російсько-грузинської війни. Розуміти проблему Абхазії та Північної Осетії.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
	<p>Тема 9. Зовнішня політика держав Центральної Азії.</p>	<p>Знати геополітичне становище в регіоні після розпаду Радянського Союзу. Розуміти історію становлення ЗП країн ЦА. Знати основні конфлікти в регіоні. Розуміти причини та наслідки нагірно-карабахського конфлікту</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
	<p>Тема 10. Стратегічні пріоритети РФ в Центральній Азії</p>	<p>Знати місце ЦА в російській зовнішній політиці. Розуміти стан взаємовідносин між Росією і Казахстаном. Розуміти основні елементи конкретності між РФ і КНР в регіоні Центральної Азії</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести, • Контрольні запитання, • Кейси, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	20
Бали за контрольну роботу	20
Бали за індивідуальну роботу	10
Іспит	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на парах	Оцінка за контрольну роботу	Оцінка за індивідуальну роботу	Оцінка за самостійну роботу	Іспит	Разом
20	20	5	5	50	100
	<ul style="list-style-type: none"> Поточний контроль передбачає: опитування на практичних заняттях; Оцінювання відповідей студентів на <i>практичних (семінарських)</i> заняттях відбувається за 5 бальною шкалою. По завершенні теоретичного навчання максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 20 балів. <i>Контрольна робота</i> передбачає проходження тестів для перевірки засвоєних знань. Оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,2, відповідно максимальний бал може скласти 20 балів Оцінювання <i>індивідуального завдання</i> (максимально 10 балів) передбачає підготовку розрахунково-графічної роботи у формі презентації та її аудиторний захист. Студенти, відповідно до запропонованих тематик готують інформаційний (20–25 слайдів) та розрахунково-графічний матеріал (власно розроблений картографічний, статистичний, табличний матеріал) щодо своєї теми із списком використаних інформаційних джерел При оцінюванні роботи береться до уваги структурованість викладання змісту роботи, повнота розкриття теми, самостійність в розв'язанні проблематики, власні форми систематизації та представлення інформації. <i>Іспит</i> передбачає проходження тестів для перевірки засвоєних знань. Оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,5, відповідно максимальний бал може скласти 50 балів <i>Підсумкова оцінка</i> за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на семінарах (максимально – 20 балів), за контрольну роботу (максимально – 20), за індивідуальне завдання (максимально – 10) і оцінки за іспит (максимальний бал – 				

	<p>50 балів), що в сумі максимально може скласти 100 балів.</p> <ul style="list-style-type: none"> • При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, опрацювання завдань, підготовка презентацій доповідей, підготовка індивідуальних завдань тощо. <p><i>Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>90-100 балів</i> – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань. • <i>70-89 балів</i> – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань. • <i>50-69 балів</i> – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача. • <i>Менше 50 балів</i> – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.
--	--

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до [Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» \(введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.\)](#) та [Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» \(Нова редакція\) \(введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.\)](#) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

- «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті

теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
<ol style="list-style-type: none">1. Васильєва-Чекаленко Л.Д. Україна в міжнародних відносинах (1944 – 1996 рр.): Навч. посібник. – К.: Освіта, 1998. – 234 с.2. Внешняя политика Российской Федерации. 1992 – 1999: Учебное пособие / Под. ред. А. В. Торкунова. – М., 2001.3. Дециньський, Л.Є. Міжнародні відносини України: історія і сучасність: Навч. посібник. – 3-є вид., доп. 2 / Леонтій Євгенович Дециньський. – Львів, 2004.4. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні відносини ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Школяр, 1999. – 255 с.5. Дорошко М. С., Шпакова Н. В. Геополітичне середовище та геополітична орієнтація країн СНД. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 204 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://culonline.com.ua/Books/Geopolitichne_Seredovische-Doroshenko2011.pdf6. Українська призма: Зовнішня політика 2016. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. – Київ, 2017. – 204 с.7. Bugajski Janusz, Assenova Margarita. Eurasian disunion: Russia's vulnerable flanks / Washington, DC : The Jamestown Foundation, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://jamestown.org/wp-content/uploads/2016/06/Eurasian-Disunion.pdf8. Wprowadzenie do studiów wschodnioeuropejskich. Armenja, Azerbajdżan, Gruzja – przeszłość i teraźniejszość. Tom 4/ pod red. Mariusza Korzenowski. – Lublin:9. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2013 – 364 s.10. Wprowadzenie do studiów wschodnioeuropejskich. Rosja. Tom 1/ pod red. Antoni Mirinowicz. – Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2013 – 314 s. Golaś K. Region Kaukazu w polityce Federacji Rosyjskiej – wybrane aspekty// Kamił Golaś/ Przegląd geopolityczny, 2011, T. 3. – s. 109-123.	
<p style="text-align: center;">Ресурси курсу</p> <p>Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://d-learn.pnu.edu.ua/</p>	

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра міжнародних відносин м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола 1, каб. 103 (0342) 75-20-27 kmv@pnu.edu.ua
---------	--

	<p>Сторінки в соцмережах:</p> <p> https://www.facebook.com/pnuir</p> <p> https://www.instagram.com/pnu_international_relations/</p>
Викладач	<p> Цепенда Ігор Євгенович – професор кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук.</p>
Контактна інформація викладача	<p> Igor.Tsepanda@pnu.edu.ua</p>

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагиату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) .
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) .
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.) .
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали , пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проекті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) , відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішення кафедри міжнародних відносин.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) .

Викладач

Цепенда Ігор Євгенович